

นิทาน โสนน้อยเรือนงาม

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีพระวิจิตรจินดา เป็นโอรสของท้าวกาลศึก กษัตริย์ผู้ครองเมืองนพรัตน์และพระนางประไพ วันหนึ่งพระวิจิตรจินดา เสด็จประพาสป่าพร้อมด้วยพระสหาย ในขณะที่กำลังล่าสัตว์อยู่นั้น พระวิจิตรจินดาถูกพิษของพญานาคสั่นพระขม้ พระสหายจึงรีบนำร่างของพระองค์กลับเข้าเมือง ท้าวกาลศึกและพระนางประไพโศกเศร้าเสียใจมาก จึงเรียกโอรสหลงเข้าเฝ้า โอรสหลงทำนายนว่า พระวิจิตรจินดาเคยสร้างกรรมไว้แต่ชาติปางก่อน โดยการฆ่าพญานาค พญานาคโกรธเคืองมากจึงคายพิษไว้ จนพระวิจิตรจินดามาถูกพิษจึงทำให้สั่นพระขม้ทันที แต่เจ้าชายจะสามารถฟื้นขึ้นมาได้ เพราะในกายภาคหน้าจะมีพระธิดาต่างเมืองซึ่งเคยเป็นเนื้อคู่กันมาช่วยชุบชีวิต ท้าวกาลศึกจึงรับสั่งให้เก็บพระศพของพระวิจิตรจินดาไว้เป็นอย่างดี และได้ป่าวประกาศว่าหากใครสามารถช่วยชีวิตของพระวิจิตรจินดาได้ จะให้อภิเษกกับเจ้าชายและให้ครองเมืองนพรัตน์ต่อไป

ที่นครโรมวิสัย นางเกษณี พระมเหสีของท้าวทศวิชัย ได้ประสูติพระธิดาออกมาพร้อมด้วยเรือนทองวิเศษหลังน้อยที่ทำมาจากไม้ไผ่ โสนน้อย เมื่อพระธิดาโสนน้อย เจริญวัยได้ 15 พรรษา ได้ฝันว่า ตนเองพลัดหลงเข้าไปในสวนและได้เจอชายหนุ่มรูปงาม แต่โสนน้อยมีอาจจับต้องตัวชายหนุ่มไม่ได้ โสนน้อยตกใจตื่น จึงเล่าความฝันให้ข้าราชการฟัง โอรสหลงทำนายนว่า พระธิดาโสนน้อย จะได้พบเนื้อคู่ซึ่งเป็นคนตายแล้ว ถือว่าเป็นกาลกนิต์ต่อบ้านเมือง โสนน้อยต้องเสด็จออกไปอยู่ป่าจึงจะพ้นเคราะห์

โสนน้อยแต่งกายเหมือนชาวบ้าน ออกเดินทางรอนแรมไปกลางป่าด้วยความลำบาก พระอินทร์เกิดความสงสาร จึงแปลงกายเป็นชีปะขาวมาบอข่าววิเศษที่สามารถรักษาคนตายได้ให้โสนน้อย โสนน้อยเดินทางต่อไปจนพบศพนางกุลาอยู่กลางป่า โสนน้อยสงสารจึงชุบชีวิตให้ เมื่อฟื้นขึ้นนางกุลาจึงขอติดตามเป็นทาสรับใช้ โสนน้อย ทั้งสองเดินทางไปด้วยกันจนถึงเมืองนพรัตน์ และได้ทราบข่าวของพระวิจิตรจินดา โสนน้อยจึงอาสาชุบชีวิตของพระวิจิตรจินดา

พิธีการชุบชีวิตเริ่มขึ้น โดยโสนน้อยนำเครื่องแต่งกายแบบกษัตริย์มาสวมและให้น้ำมานากันเจ็ดชั้น โดยให้นางกุลาอยู่ด้วยเพียงคนเดียว จากนั้นจึงนำยาวิเศษมาชโลมร่างของเจ้าชาย ทันใดนั้น พิษพญานาคในกายของเจ้าชาย ได้ลอยขึ้นมาถูกโสนน้อย นางรู้สึกร้อนกายมากจึงรีบไปอาบน้ำ โดยถอดเครื่องแต่งกายให้นางกุลาเก็บไว้ นางกุลาหลงรักพระวิจิตรจินดาและอิจฉาโสนน้อยอยู่แล้วจึงคิดแผนร้าย นางรีบสวมเสื้อผ้าของโสนน้อย และสวมรอยเป็นผู้รักษาพระวิจิตรจินดาทันที ขณะนั้นพิษของพญานาคออกจากร่างกายของเจ้าชายหมดแล้ว แต่เจ้าชายยังสลบอยู่ นางกุลาจึงรีบนำยามาชโลมให้เจ้าชายฟื้น และรีบพาเจ้าชายเข้าเฝ้าท้าวกาลศึกเพื่อทวงสัญญาเรื่องการอภิเษก เมื่อโสนน้อยอาบน้ำกลับมา นางกุลา ก็บอกกับทุกคนว่า โสนน้อยเป็นทาสรับใช้ของตน

ฝ่ายท้าวกาลศึกและมเหสี สงสัยว่าทำไมนางกุลาจึงรูปชั่วตัวดำ ไม่มีราศีของพระธิดาเลยแม้แต่น้อยด้วยความไม่แน่ใจ ทั้งสองพระองค์จึงยังไม่ยอมจัดพิธีอภิเษก อ้างว่ารอให้พระวิจิตรจินดาหายดีกว่านี้ก่อน

จากนั้นจึงหาทางพิสูจน์ โดยการรับสั่งให้นางกุลาทำบายศรีถวาย เพราะหากนางเป็นเจ้าของจริงจึงทำได้ นางกุลารับคำว่าจะทำบายศรีถวายอย่างสวยงาม แต่นางก็ไม่สามารถทำได้ จึงโยนข้าวของที่ใส่ทำบายศรีทิ้ง

โสณน้อยเห็นเข้า จึงเก็บมาเย็บเป็นบายศรีได้อย่างสวยงาม นางกุลามาพบ จึงรีบแย่งไปถวาย พร้อมทั้งเร่งวันอภิเษก พระวิจิตรจินดาไม่ยอมอภิเษก จึงหาทางเลี่ยง โดยอ้างว่าอยากออกประพาสทะเลก่อน ท้าวกาลศึกและพระนางประไพได้โอกาส จึงทดสอบนางกุลา โดยการให้นางย้อมผ้า เพื่อนำมาผูกหัวเรือ นางกุลารับปากเช่นเคย และนางก็นำผ้าแพรที่ได้ไปย้อม แต่ย้อมไม่เป็น ด้วยความโกรธ นางจึงโยนผ้าแพรทิ้งเหมือนเดิม โสณน้อยเก็บผ้ามาซักย้อมอย่างสวยงาม นางกุลาเห็นดังนั้น ก็รีบแย่งไปถวายทันที และนางยื่นคำขาดว่า กษัตริย์ตรัสแล้วต้องไม่คืนคำ หากพระวิจิตรจินดากลับจากประพาสทะเลแล้ว ต้องรีบจัดการอภิเษกให้ทันที ท้าวกาลศึกจำต้องรับปากนางกุลา แม้จะรู้สึกสงสารพระวิจิตรจินดาก็ตาม

เมื่อถึงวันเดินทาง พระวิจิตรจินดาสั่งให้ออกเรือ แต่ก็ไม่สามารถถอนสมอเรือได้ โทรมูลว่าคงเป็นเพราะผู้มีบุญญาธิการในวัง ต้องการฝากชื่อของ เจ้าชายจึงรับสั่งให้ทหารไปสอบถาม และได้รายการของมามากมาย แต่เรือก็ยังไม่สามารถถอนสมอได้ ทหารทูลว่าคนในวังตนเองถามหมดทุกคนแล้ว ยังเหลือแต่นางข้าทาสที่ชื่อ โสณน้อย เท่านั้น พระวิจิตรจินดาจึงให้ทหารไปถาม โสณน้อยฝากชื่อเรือไม้โสณ ทันใดนั้น เรือก็ถอนสมอได้อย่างง่ายดาย พระวิจิตรจินดาแปลกใจมาก ส่วนนางกุลานั้นกลับยิ่งเกลียดชังโสณน้อยมากขึ้นกว่าเดิม

ระหว่างการเดินทาง พระอินทร์ดลบันดาลให้เรือของพระวิจิตรจินดา ถูกพายุพัดเข้าไปในเมืองโรมวิสัย และเจ้าชายได้ไปเข้าเฝ้าท้าวหวิชัย จากนั้นจึงทูลลา ไปหาซื้อของฝากกลับบ้านเมือง เมื่อถึงเวลาออกเดินทางกลับ เรือก็ถอนสมอไม่ได้อีก พระวิจิตรจินดานึกขึ้นมาได้ว่า ยังไม่ได้ชื่อของไปให้นางข้าทาสโสณน้อย จึงให้ทหารออกไปซื้อ แต่ก็ไม่สามารถหาซื้อได้ พระวิจิตรจินดาจำได้ว่าเคยเห็นเรือนี่ในวัง จึงเข้าไปขอประทานเรือไม้โสณ ท้าวหวิชัยจึงถามถึงรูปร่างหน้าตาของนางทาสคนนั้น และทรงทราบว่าเป็นธิดาของตนเองแน่ จึงมอบเรือนให้เจ้าชาย และให้อำมาตย์ติดตามเจ้าชายไปด้วย

เมื่อกลับไปถึงเมืองนพรัตน์ พระวิจิตรจินดาจึงกราบทูลเรื่องราวให้ท้าวกาลศึกฟัง นางกุลาแอบได้ยิน จึงคิดจะกำจัดโสณน้อย แต่โสณน้อยรีบหนีเข้าไปในเรือนโสณหลังน้อย นางกุลาจึงทำอันตรายไม่ได้ พระวิจิตรจินดามาถามหาโสณน้อย นางกุลาโกหกว่าหนีไปแล้ว ขณะนั้นเจ้าชายได้ยินเสียงเพลงดังมาจากเรือนโสณ ก็มั่นใจว่าพระธิดาโสณน้อยต้องอยู่ในเรือน จึงอธิษฐานว่า หากเป็นเนื้อคู่กันจริง ขอให้ตนเองตามเข้าไปในเรือนได้ เจ้าชายจึงสามารถเข้าไปได้ และได้พบกับโสณน้อย นางกุลาริบจุดไฟเผาเรือน แต่เรือนก็ไม่ไหม้ ทำให้นางกุลาโกรธมาก และตะโกนด่าทอจนเจ้าชายรู้ความจริง จึงเสด็จออกมาจากเรือน แล้วรับสั่งให้นำตัวนางกุลาไปประหาร แต่โสณน้อยสงสาร และได้ทูลขอชีวิตนางกุลาไว้ นางกุลาแกล้งสำนึกผิด โสณน้อยจึงรับนางกุลากลับมาเป็นข้าทาสเหมือนเดิม ด้วยความรู้สึกปิติยินดี ท้าวกาลศึกจึงจัดงานอภิเษกให้พระวิจิตรจินดาและโสณน้อย ท่ามกลางความอิจฉาริษยาของนางกุลา

หลายเดือนผ่านไป พระวิจิตรจินดาพาโสนน้อยกลับไปเยี่ยมพระบิดาและพระมารดาที่นครโรมวิสัยโดยทางเรือ ระหว่างทางเกิดพายุอย่างแรงทำให้เรือล่ม พระวิจิตรจินดาและโสนน้อยถูกกระแสน้ำพัดไปคนละทิศละทาง โสนน้อยถูกพัดขึ้นชายฝั่งเขตชายแดนเมืองยักษ์ที่มีท้าวจตุรพักตร์และพระมเหสีร้อยทองปกครอง นางออกตามหาพระสวามีจนเจอกับเงาะหญิงที่กำลังรำให้กับศพของเงาะชายผู้เป็นสามี จึงเข้ามาช่วยชุบชีวิตเงาะชายให้ฟื้น เงาะทั้งสองดีใจมากขอเป็นทาสรับใช้และช่วยตามหาพระวิจิตรจินดา

วันหนึ่ง ท้าวจตุรพักตร์ออกมาหาอาหารจนได้เจอโสนน้อยและเงาะทั้งสอง จึงจับทั้งสามไปขังไว้ ท้าวจตุรพักตร์เห็นความงามของโสนน้อยก็เกิดหลงรัก จึงจับนางไปขังไว้ในปราสาท ขณะที่ท้าวจตุรพักตร์พูดหวานล่อมให้โสนน้อยยอมเป็นพระชายา และหมายจะแตะเนื้อต้องตัวพระธิดา แต่โสนน้อยไม่ยอมจึงทำให้ท้าวจตุรพักตร์โกรธมากที่ทำอะไรไม่ได้ จึงสั่งทหารให้นำเอาโสนน้อยไปขังไว้ในหอคอย

กล่าวถึงพระวิจิตรจินดา ซึ่งถูกพัดไปยังเกาะแห่งหนึ่ง ขณะที่ออกตามหาโสนน้อยได้เจอกับพระฤๅษี พระฤๅษีทราบเรื่องทั้งหมดด้วยญาณวิเศษ จึงบอกให้พระวิจิตรจินดารีบไปช่วยโสนน้อยซึ่งกำลังตกอยู่ในอันตรายที่เมืองยักษ์ แล้วพระฤๅษีก็ช่วยชี้ทางไปเมืองยักษ์ พระวิจิตรจินดาเดินทางมาถึงเมืองจตุรพักตร์เกิดการต่อสู้กับเหล่าทหารยักษ์ ซึ่งสู้พระวิจิตรจินดาไม่ได้ ล้มตายเป็นจำนวนมาก หนึ่งในทหารหนีรอดไปรายงาน ท้าวจตุรพักตร์ ท้าวจตุรพักตร์โกรธมาก จึงออกมาสู้กับพระวิจิตรจินดา แต่พลาดท่าเสียที่ถูกพระวิจิตรจินดาใช้พระขรรค์แทงตาย

หลังจากนั้น พระวิจิตรจินดาเข้าไปช่วยโสนน้อยและเงาะทั้งสอง ก่อนออกเดินทางโสนน้อยได้ใช้ยาวิเศษช่วยชุบชีวิตของท้าวจตุรพักตร์ให้ฟื้นขึ้นมา พระวิจิตรจินดาและโสนน้อยก็ออกเดินทางไปยังนครโรมวิสัย ส่วนเงาะทั้งสองก็แยกกลับเข้าไปอยู่ในป่าพระวิจิตรจินดาพาโสนน้อยมาถึงเมืองโรมวิสัยและพักผ่อนได้ระยะหนึ่ง ทั้งสองก็ทูลลากลับนครแก้วนพรัตน์

พระวิจิตรจินดาและโสนน้อยครองรักกันอย่างมีความสุข จนกระทั่งวันหนึ่ง กุลาได้คิดแผนให้พระวิจิตรจินดาเข้าใจโสนน้อยผิด จึงจับงูพิษมาใส่กล่องไม้จันทร์หอมแล้วนำเอามาให้โสนน้อยพร้อมบอกว่ากล่องนี้มีของวิเศษให้นำถวายพระวิจิตรจินดา โสนน้อยหลงเชื่อกุลา เมื่อถึงเวลาเข้าบรรทม จึงมอบกล่องให้ เมื่อเห็นเป็นงูพิษจึงคิดว่านางต้องการฆ่าตน จึงเนรเทศโสนน้อยและกุลาให้ออกจากพระนคร แม้ว่านางจะอธิบายความจริงให้ฟังอย่างไร พระองค์ก็ไม่เชื่อ

โสนน้อยจำต้องออกจากพระนครพร้อมลูกในครรภ์โดยมีกุลาติดตามไปด้วย ทั้งสองเดินทางมาจนพบพระฤๅษีปู่เจ้า จึงขอนั่งพักเหนื่อย ระหว่างนั้นกุลาเดินไปพบบ่อน้ำสองบ่อ ซึ่งเป็นน้ำสีเหลืองและสีดำ นางสงสัยเลยเอานิ้วจุ่มลงในบ่อ ปรากฏว่าเอาเมื่อนิ้วจุ่มลงในน้ำสีดำเกิดเป็นแผลพุพอง ต่อมานางเอามือไปจุ่มลงในน้ำสีเหลืองนี้วนางกลับมาเป็นปกติเหมือนเดิม

ขณะนั้นความคิดชั่วร้ายก็เกิดขึ้น กุลาจึงไปเรียกโสนน้อยมาดื่มน้ำวิเศษ กุลากระโดดลงไปในบ่อน้ำสีทองแล้วกลับขึ้นมาด้วยหน้าตาที่สวยงาม รูปร่างอรชรอ่อนแอ้น จากนั้นกุลาเดินไปใกล้ๆโสนน้อยที่ยืนอยู่

ปากบ่อน้ำสีด้า เมื่อนางผลอกกุลาจึงพลัดตกลงในบ่อน้ำสีด้า โสนน้อยกลายเป็นหญิงอัปลักษณ์ มีแผลเต็มตัว เข้าวันต่อมา ทั้งสองกราบลาพระฤๅษีแล้วออกเดินทางมาจนถึงหมู่บ้านแห่งหนึ่งในเขตชายแดนเมืองโรมวิสัย ทั้งสองได้พักอาศัยบ้านสองตายายคู่หนึ่ง โสนน้อยช่วยสองตายายทำงานแต่กุลาไม่ช่วยอะไรเลยเที่ยวทอดความงามของตน

วันหนึ่ง กุลาได้เจอกับลูกเศรษฐีรูปหล่อประจำหมู่บ้านชื่อวิไล ทั้งสองต่างถูกใจกัน วิไลชวนกุลาไปอยู่ด้วย กุลาหนีถึงแก้วแหวนเงินทองและความสุขสบายจึงตกลงไปอยู่ด้วยพร้อมเอาโสนน้อยไปเป็นทาสรับใช้ หลายเดือนผ่านไปครรถ์ของโสนน้อยใหญ่ขึ้น กุลาคิดที่จะกำจัดลูกของนาง เมื่อครบกำหนดคลอด โสนน้อยให้กำเนิดบุตรชายและสลบไปด้วยความอ่อนเพลีย หมอตำแยนำผ้ามาห่อพระกุมารแล้วส่งให้บ่าวรับใช้ใส่ตะกร้านำพระกุมารไปโยนทิ้งลงแม่น้ำ กล่าวถึงพระกุมาร ด้วยความเป็นผู้มีบุญญาธิการเกิดปาฏิหาริย์ ตะกร้าไม่จมน้ำแต่ลอยไปถึงเกาะแห่งหนึ่งและได้รับการช่วยเหลือจากพระฤๅษีจึงนำพระกุมารมาเลี้ยงและตั้งชื่อว่าไพรวลัย พระฤๅษีเลี้ยงดูไพรวลัยจนเติบโตใหญ่พร้อมสอนวิชาป้องกันตัวให้กับไพรวลัย

พระวิจิตรจินดารอนแรมตามหาโสนน้อยด้วยความมุ่งมั่น จนกระทั่งวันหนึ่งพระองค์ได้เจอกับไพรวลัยที่กำลังล่ากวางป่า จึงถามว่าเป็นลูกใคร ไพรวลัยจึงบอกว่าตนเองอาศัยอยู่กับพระฤๅษี พระวิจิตรจินดาแปลกใจและหลุดพูดออกมาว่า พระฤๅษีมีลูกได้อย่างไรคำพูดของพระวิจิตรจินดาสร้างความไม่พอใจให้กับไพรวลัย เพราะคิดว่าพระวิจิตรจินดาพูดจาบลูพระฤๅษีไพรวลัย จึงแผลงศรไปยังพระวิจิตรจินดาแต่ศรกลายเป็นดอกไม้ร่วงหล่นลงตรงหน้าพระวิจิตรจินดา ไพรวลัยจึงลองแผลงศรอีกครั้ง ปรากฏว่าเปลี่ยนทิศเหินขึ้นฟ้า พระฤๅษีจึงรีบออกมาห้ามและบอกไพรวลัยว่าชายผู้นี้เป็นพ่อของไพรวลัย ชื่อว่า วิจิตรจินดา พระวิจิตรจินดากราบขอบพระคุณพระฤๅษีที่ได้ช่วยชีวิตไพรวลัยและเลี้ยงดูเป็นอย่างดี

พระวิจิตรจินดา ไพรวลัย และทหารเดินทางจนเข้าเขตเมืองโรมวิสัย พระวิจิตรจินดาสั่งให้ทหารไปสืบหาโสนน้อย แต่กลับเจอแต่โสนน้อยที่แสนจะอัปลักษณ์และกุลาแสนสวย หนึ่งในทหารจำได้ว่าหญิงอัปลักษณ์ก็คือโสนน้อยพระวิจิตรจินดาจึงให้นางมาเข้าเฝ้านางเล่าเรื่องราวในอดีตตั้งแต่เคยช่วยพระองค์จนถึงเรื่องที่พระวิจิตรจินดาเข้าใจผิดเรื่องงูพิษได้อย่างถูกต้อง

เมื่อเรื่องราวทุกอย่างผ่านไปเรียบร้อยแล้วพระวิจิตรจินดาพาโสนน้อยไปหาพระฤๅษีปู่เจ้าเพื่อให้ท่านช่วยพระฤๅษีได้ให้พระธิดาโสนน้อยลงไปชุบตัวในบ่อน้ำสีเหลือง นางก็กลับมาดงามเหมือนเดิม ทั้งสองเดินทางไปยังนครแก้วนพรัตน์และอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข